

**Osnutak, rad i potrebe
službi za profesionalno
usmjeravanje
(karijerno savjetovanje)
studenata i zaposlenika na
visokim učilištima**

- pregled stanja -

Zagreb, travanj 2016.

Sadržaj

UVOD	3
NAČIN PRIKUPLJANJA PODATAKA I UZORAK	4
REZULTATI	4
Ustrojavanje službi za profesionalno usmjeravanje	4
Opis poslova službe za profesionalno usmjeravanje	5
Izobrazba zaposlenika u službama za profesionalno usmjeravanje	6
Razvojne potrebe zaposlenika u službama za profesionalno usmjeravanje	6
Prepoznate države i institucije za organizaciju <i>job shadowing-a</i> /studijskog posjeta za zaposlenike službi za profesionalno usmjeravanje	7
Buduće ustrojavanje službi za profesionalno usmjeravanje	7
ZAKLJUČAK	9

UVOD

Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj dana 29. listopada 2015. godine donijela Odluku o donošenju *Strategije cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja (CPU) i razvoja karijere 2016. – 2020.*

Cilj izrade Strategije je uspostaviti koherentan, jasno strukturiran institucionalni sustav potpore procesu cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja i razvoja karijere utemeljen na multidisciplinarnom partnerskom pristupu, s jasno definiranom svrhom, konkretnim ciljevima i usklađenom matricom nadležnosti i odgovornosti. Tako uspostavljen sustav pružat će svim zainteresiranim građanima mogućnost ostvarenja kvalitetne i brze usluge što će im omogućiti učinkovito ostvarenje osobnih ciljeva u području razvoja karijere, nastojeći ih uvijek usmjeriti i uskladiti s njihovim sposobnostima, interesima, osobinama i potrebama na tržištu rada.

U okviru Cilja 1.1. *Uspostava institucionalnog modela za pružanje usluga CPU-a*, Strategijom je predviđena provedba mjere 1.1.5. *Uspostava institucionalnog modela za pružanje usluga CPU-a na visokim učilištima.*

Što će se ostvarivanjem predložene mjere promijeniti u odnosu na postojeće stanje?
Ova se mjera provodi u četiri koraka. Potrebno je provesti istraživanje modela dobre prakse na renomiranim visokim učilištima. Budući da se u Hrvatskoj tek uspostavlja sustav i pružanje usluga CPU-a na visokim učilištima, u ovoj je fazi uspostave sustava izuzetno bitno da sveučilišta istraže i identificiraju primjere dobre prakse koji mogu poslužiti kao model za daljnju izgradnju sustava. U drugom koraku svaka će institucija (visoko učilište) izraditi svoje modele za pružanje CPU-a na sveučilištu i na sastavnicama (u slučaju dezintegriranih sveučilišta), koji podrazumijevaju opis i smještanje organizacijske jedinice koja provodi CPU (službe) i bavi se karijernim savjetovanjem i informiranjem na razini sveučilišta te po potrebi na razini sastavnica, primjerice, na sastavnicama koje imaju velik broj studenata ili regulirane profesije zbog specifičnosti profesionalnog usmjeravanja. U trećem koraku radi se prijedlog izmjene propisa kojima se uređuje ustrojstvo visokih učilišta. Sveučilišta donose statute kojima uređuju ustroj, djelatnost i poslovanje, sastav, statute sastavnica, ustrojavanje i druga važna pitanja. Osim toga, statutima sastavnica uređuje se djelatnost i ustrojbene jedinice fakulteta. Nakon razrade modela pružanja usluga i analize potrebnih promjena u postojećim propisima, visoka učilišta će na sveučilištu i na sastavnicama (u slučaju dezintegriranih sveučilišta) predložiti izmjenu statuta, odnosno propisa kojima se uređuje ustrojstvo, nazivi unutarnjih ustrojstvenih jedinica i njihov djelokrug. Naposljetku je potrebno preraspodijeliti resurse i osigurati kadrovsku podršku za pružanje cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja prema definiranom modelu.
Koje će razvojne potrebe sustava biti zadovoljene ovom mjerom?
Sveučilišta će povezivanjem s drugim sveučilištima u Hrvatskoj ili inozemstvu prepoznati potencijalne dobre institucionalne modele za pružanje usluga cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja na visokim učilištima. Identificiranje i istraživanje već postojećih primjera dobre prakse omogućuje učilištima utemeljenu i učinkovitiju izgradnju vlastitog modela koja polazi od već proučenih mogućih modela te uzimajući u obzir specifičnost vlastite institucije koja osmišljava primjereni model. Institucionalni model kojim se opisuje potrebno ustrojstvo potreban je kako bi se utvrdilo koje mjere sveučilišta, odnosno sastavnice trebaju provesti da bi osigurale neometano pružanje usluga cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja. Odgovarajućom izmjenom propisa kojima se uređuje ustrojstvo visokih učilišta i predviđanje ustrojstvene jedinice (službe) u čijem je djelokrugu pružanje usluga cjeloživotnoga profesionalnog usmjeravanja stvoren je odgovarajući prostor u unutarnjem ustrojstvu učilišta za pružanje usluga cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja.

Izvor: *Strategija cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja (CPU) i razvoja karijere 2016. – 2020.*

U Agenciji za mobilnost i programe Europske unije (AMPEU) djeluje *Euroguidance* centar kao nacionalni centar za podršku profesionalnom usmjeravanju. Glavni su ciljevi *Euroguidance* mreže promicanje europske dimenzije u cjeloživotnom profesionalnom usmjeravanju i pružanje informacija o cjeloživotnom profesionalnom usmjeravanju i mobilnosti u svrhu učenja. Oba su cilja usmjerena na poticanje međunarodne mobilnosti osoba u obrazovanju i osposobljavanju te skretanje pozornosti na široki spektar metodologija i praksi u drugim europskim zemljama. *Euroguidance* centar djeluje kao dio programa Erasmus+ te je u Hrvatskoj aktivan od 2011. godine, a dosad je organizirao i podržao razne nacionalne i međunarodne edukativne aktivnosti čiji je cilj jačanje kompetencija savjetnika.

U svrhu pomoći visokim učilištima u jačanju kapaciteta karijernih centara, nacionalni *Euroguidance* centar je planom rada za 2016. godinu predvidio organizaciju sljedećih dviju razvojnih aktivnosti za pružatelje usluga profesionalnog usmjeravanja (karijernog savjetovanja) na visokim učilištima:

- a) *job shadowing* ili studijski posjet za 6 - 8 savjetnika iz karijernih centara visokih učilišta
- b) jednodnevni seminar za savjetnike iz karijernih centara visokih učilišta.

U svrhu pružanja informacija Agenciji za mobilnost i programe Europske unije potrebnih za organizaciju ciljanih programa izobrazbe koji odgovaraju na potrebe karijernih savjetnika na visokim učilištima, Agencija za znanost i visoko obrazovanje (AZVO) je prikupila podatke o osnivanju službi profesionalnog usmjeravanja (karijernih centara) studenata i zaposlenika na visokim učilištima, vrstama usluga koje takve službe pružaju te njihovim razvojnim potrebama.

NAČIN PRIKUPLJANJA PODATAKA I UZORAK

Podaci su prikupljeni tijekom veljače, ožujka i svibnja putem on-line upitnika dostavljenog svim čelnicima visokih učilišta elektroničkom poštom. Ispunjavanje upitnika bilo je dobrovoljno i u potpunosti anonimno. Od ukupno 132¹ visoka učilišta u Hrvatskoj (sveučilišta, sastavnica sveučilišta, veleučilišta i visokih škola), anketni upitnik je popunilo njih 40, od čega četiri sveučilišta, 24 sastavnice sveučilišta, šest veleučilišta i šest visokih škola. Prikupljeni podaci prikazani su isključivo putem frekvencija odgovora te tipičnih odgovora čitave skupine ispitanih.

REZULTATI

Ustrojavanje službi za profesionalno usmjeravanje

Ukupno 18 visokih učilišta (četiri sveučilišta, sedam sastavnica sveučilišta, dva veleučilišta i pet visokih škola) od njih 40 koji su popunili upitnik navodi da je u njihovoj ustanovi ustrojena organizacijska jedinica koja djeluje kao služba za profesionalno usmjeravanje studenata.

U nazivu takvih organizacijskih jedinica uobičajeno je istaknuto da se radi o centrima za *podršku studentima*, *razvoj karijere* (planiranje zanimanja), *savjetovanje*, *cjeloživotno učenje*, *suradnju s tržištem* i slično.

Na 15 visokih učilišta centri za razvoj karijere osnivani su u periodu od 2012. do 2016. godine, dok tri visoka učilišta navode osnivanje centara u 2008. i 2009. godini.

U centrima za karijerno savjetovanje uobičajeno radi od jednog do dvoje djelatnika uglavnom psihologijske struke ili stručnog profila u skladu sa znanstvenim i stručnim područjem visokog učilišta (nastavnici visokog učilišta koji dio radnog vremena rade na aktivnostima u okviru centra karijera).

---

¹ Prema [Pregledniku studijskih programa](http://mozvag.srce.hr/preglednik/pregled/hr/pocetna/index.html) AZVO-a, <http://mozvag.srce.hr/preglednik/pregled/hr/pocetna/index.html>, veljača 2016.

Opis poslova službe za profesionalno usmjeravanje

Usluge koje navedeni centri pružaju studentima mogu se grupirati u niže navedene vrste aktivnosti.

1. *Grupna savjetovanja/radionice:*

- karijerne radionice u suradnji s HZZ-om i CISOK-om
- radionice komunikacijskih i socijalnih vještina, suočavanja s izvorima stresa, strategija učenja, organizacije vremena itd.
- radionice na teme izrade životopisa, izrade zamolbe za posao, poslovne komunikacije, simulacije intervjua i slično
- radionice na temu planiranja i razvijanja vještina upravljanja karijerom
- informiranje o tržištu rada i upoznavanje studenata s mogućnostima daljnjeg školovanja, izbora specijalizacije, prakse, stipendiranja, volontiranja, stažiranja i zapošljavanja
- promocija nacionalnih i internacionalnih mogućnosti za studente.

2. *Individualna savjetovanja:*

- informiranje kandidata o studijskim programima i postupku upisa na visoko učilište
- karijerno savjetovanje
- psihološko savjetovanje
- podrška u stjecanju akademskih i životnih vještina (npr. razvoj samoregulacije, razvoju adekvatnih strategija i tehnika učenja i drugo)
- pomoć pri komunikaciji s nastavnicima i nenastavnim osobljem
- upućivanje na dodatnu i dopunsku nastavu
- profesionalno usmjeravanje u području nastavka školovanja, izbora specijalizacije i slično.

3. *Umrežavanje studenata, alumnija i poslodavaca:*

- organizacija dana karijera, sajma poslova i slično
- organizacija događaja (npr. tribine i okrugli stolovi) u svrhu povezivanja akademske i poslovne zajednice
- organizacija i administracija stručne prakse
- organizacija posjeta poduzećima
- anketiranje diplomanata i praćenje zapošljivosti
- uspostava baze i održavanje odnosa s alumnijima
- uspostava baze i održavanje odnosa s poduzećima (nositeljima stručne prakse)
- informiranje ciljnih skupina o izlaznim kompetencijama studenata
- pomoć studentima pri traženju posla
- upućivanje studenata na projekte u lokalnoj zajednici.

4. *Izrada publikacija:*

- koordiniranje izrade vodiča za bruoše i vodiča za maturante.

5. *Ostali oblici podrške studentima i zaposlenicima:*

- organiziranje uvodnog tjedna za bruoše
- podrška studentskim organizacijama (npr. Studentskom zboru i drugo)
- podrška studentima u izvannastavnim aktivnostima (npr. natjecanjima, prijavi za Rektorovu nagradu i drugo)
- mentoriranje stručnog osposobljavanja novih djelatnika

- organiziranje pozvanih predavanja u okviru kolegija
- pružanje podrške osnivanju studentskih poduzeća
- kontinuirano praćenje uspješnosti studiranja.

6. *Ostale aktivnosti:*

- unapređivanje rada karijernog centra (npr. prikupljanje međunarodnih primjera dobrih praksi)
- iniciranje, priprema i provedba projekata
- pružanje podrške osnivanju studentskih poduzeća.

Izobrazba zaposlenika u službama za profesionalno usmjeravanje

U izobrazbi koju su zaposlenici stekli u području profesionalnog usmjeravanja navodi se sljedeće (ovisno o stručnom profilu savjetnika):

- Studij psihologije (diplomski i doktorski)
- edukacija iz primjene psihodijagnostičkih sredstava (A i B kategorije)
- provedba strukturiranih intervjua
- pedagoško-psihološka izobrazba
- kognitivno-bihevioralna terapija
- psihološko savjetovanje u kriznim intervencijama u području obrazovanja
- psihološka djelatnost u medicini rada
- psihološka prva pomoć
- radionice održane u sklopu IPA projekta *StuDiSupport* – <http://www.unizg.hr/studiji-i-studiranje/podrska-studentima/centar-za-savjetovanje-i-podrsku-studentima/podrska-sveucilisnom-osoblju/ipa-projekt-studisupport/>
- predavanja u organizaciji HR centra – Udruga strukovnih HR djelatnika <http://www.hrcentar.hr/>
- predavanja održana u sklopu projekta *Stand4info* <http://stand4info.foi.hr/>
- radionice HZZ-a (za nezaposlene, o izradi životopisa i zamolbe za posao te pripreme za razgovor za posao)
- izobrazba na radnom mjestu u karijernom centru u inozemstvu (SAD)
- radionica na temu poticanja obavljanja stručne prakse u inozemstvu te stvaranje inozemne karijere iz područja interesa
- obrazovanje usmjereno na studente
- upoznavanje s modelima rada drugih karijernih centara u zemlji ili inozemstvu
- obuka na Erasmus University Rotterdam u sklopu Tempus JEP projekta "ECAS – Ustrojavanje Službe za profesionalno savjetovanje studenata na hrvatskim sveučilištima"
- obuka na temu poduzetnost i inovativnost kod mladih
- obuka iz područja odnosa s javnošću.

Razvojne potrebe zaposlenika u službama za profesionalno usmjeravanje

Karijerni savjetnici navode sljedeće teme iz kojih bi voljeli dobiti dodatnu edukaciju povezanu s područjem profesionalnog usmjeravanja:

- karijerno informiranje i karijerno savjetovanje
- individualno i grupno savjetovanje
- motiviranje i samomotiviranje

- mentorstvo/*coaching*
- komunikacijske vještine
- upravljanje stresom i *time management*
- sindrom izgaranja na poslu
- upravljanje timom
- samoevaluacija studenata
- edukacija o razvoju transverzalnih vještina kod studenata
- edukacija o različitim mogućnostima studentske mobilnosti (studiranje, prakse i sl.)
- edukacija o posebnostima rada sa studentima s posebnim potrebama i invalidima
- edukacija o razvoju poslovnog modela Centra karijera
- razmjena iskustava s ostalim VU u području profesionalnog usmjeravanja
- produbljivanje partnerskih odnosa s drugim dionicima u sustavu visokog obrazovanja
- *job shadowing*
- Hrvatski kvalifikacijski okvir, kompetencije i standardi zanimanja za pojedinu struku
- modeli povezivanja s gospodarstvom.

Ostale teme koje zaposlenici prepoznaju i navode kao važne za razvoj svojih visokih učilišta:

- edukacija o upravljanju ljudskim potencijalima na visokim učilištima
- edukacija o komunikaciji prema tvrtkama i povezivanju s gospodarstvom
- edukacija o prijavi i pisanju prijedloga za projekte financirane iz programa Europske unije
- edukacija o vođenju i upravljanju projektima
- edukacija o studentskom poduzetništvu
- edukacija o PR-u i odnosima s medijima.

Prepoznate države i institucije za organizaciju *job shadowing-a*/studijskog posjeta za zaposlenike službi za profesionalno usmjeravanje

Na pitanje koje bi države i relevantne ustanove preporučili za organizaciju studijskih posjeta ili *job shadowing*, sudionici su naveli da bi to bila visoka učilišta u zemljama Europske unije i SAD-u s razvijenim karijernim centrima i bogatim iskustvom, poput karijernih centara na visokim učilištima u Velikoj Britaniji, skandinavskim zemljama, Njemačkoj, Austriji, Belgiji, Nizozemska, Irskoj itd. Od pojedinih ustanova, sudionici su naveli Fakultet organizacionih nauka Sveučilišta u Beogradu, zatim University of Edinburgh, School of Informatics, Vienna University of Economics and Business, University West Trollhattan u Švedskoj, University of Central Florida u Sjedinjenim Američkim Državama te Nanjing University, Student Career Center u Kini.

Buduće ustrojavanje službi za profesionalno usmjeravanje

Od ukupno 22 visoka učilišta koja su u ovom anketnom istraživanju navela da nemaju ustrojenu službu za profesionalno usmjeravanje, šest visokih učilišta (jedno sveučilište, četiri sastavnice sveučilišta i jedno veleučilište) navodi da njihove ustanove planiraju osnivanje takve organizacijske jedinice u iduće dvije godine. Također, izražena je namjera da se u takvoj službi zaposli od jedne do najviše tri osobe.

U budućim službama planiraju se provoditi aktivnosti koje uključuju:

- a) podršku studentima prilikom upisa na visoko učilište, za vrijeme studija te po završetku studija u obliku:
- osmišljavanja i izrade vodiča te drugih promotivnih materijala za maturante (vodič za maturante, brošure studija, informacije o uvjetima upisa)
  - predstavljanja i promocije visokog učilišta učenicima završnih razreda srednjih škola
  - planiranja i organizacije dana otvorenih vrata visokog učilišta

- organizacije svečanog prijema studenata preddiplomskog i diplomskog studija
  - koordinacije studenata tutora (određivanje studenata tutora, provođenje radionice za buduće studente tutore, pružanje pomoći tutorima u njihovim zadacima i koordiniranje njihovih aktivnosti, promoviranje sustava tutorstva, informiranje o tutorskom sustavu putem službenih mrežnih stranica, provedba ankete o zadovoljstvu studenata tutorskim sustavom, izrada vodiča za bruce u suradnji sa studentima tutorima, administracija podataka, suradnja s nastavnicima mentorima)
  - organizacije edukativnih radionica i tribina (radionice razvoja akademskih vještina i znanja, radionice razvoja životnih vještina i psihoedukativne radionice)
  - planiranja i razvoja karijere (individualna i/ili grupna savjetovanja)
  - psihološkog savjetovanja
  - podrške studentima s invaliditetom te drugim podzastupljenim studentima
  - stvaranja uvjeta za sudjelovanje studenata u znanstvenoj suradnji na međunarodnoj razini
  - objava informacija, dokumenata i raznih akata fakulteta vezanih uz studente i studiranje
  - informiranja o radu studentskih udruga i povezivanja studenata s udrugama
  - pomoći pri razvoju komunikacijskih vještina potrebnih pri traženju posla i predstavljanju poslodavcima
  - organizacije dana karijera, posredovanje i povezivanje s poslodavcima
  - osmišljavanja i provedbe promocije visokog učilišta na Smotri Sveučilišta
  - suradnje s alumni udrugom i Gospodarskim savjetom
  - upoznavanja studenata s europskim tržištem rada
  - usmjeravanja studenata prema europskim projektima
  - upućivanja studenata na mogućnosti zapošljavanja i samozapošljavanja.
  - upućivanja studenata u područje kulturnih i kreativnih industrija.
- c) podršku zaposlenicima/nastavnicima putem:
- jačanja sustava podrške za provođenje umjetničkih, znanstvenih i stručnih projekata
  - upućivanja na mogućnosti jačanja nastavničkih kompetencija i kompetencija nenastavnog osoblja
  - organizacije sustava za poticanje pedagoške, stručne, umjetničke izvrsnosti itd.
  - karijernog usmjeravanja zaposlenika visokog učilišta.
- d) podršku sustavu unapređenja kvalitete studiranja putem:
- istraživanja uspješnosti studija i uzroka nekvalitetnog, neefikasnog i predugog studiranja
  - razvijanja i praćenja pokazatelja o unapređenju nastave (npr. postizanje ishoda učenja, prolaznost, pokrivenost literaturom i slično)
  - osmišljavanja, provedbe i obrade anketa o zadovoljstvu studenata studijem i studiranjem te usklađenosti ECTS bodova
  - praćenja zapošljivosti diplomiranih studenata
  - razvoja sustava stručne prakse
  - planiranja ustroja rada karijerne službe
  - izrade obrazaca i dokumenata vezanih uz studij i studiranje (potvrde, molbe, žalbeni obrasci i slično).

ZAKLJUČAK

Iz navedenih podataka vidljivo je da nešto manje od polovine visokih učilišta koja su popunila anketni upitnik ima ustrojenu jedinicu za profesionalno usmjeravanje u kojoj uglavnom rade psiholozi ili zaposlenici stručnog profila u skladu sa znanstvenim i stručnim područjem visokog učilišta. Edukacije za kojima su zaposlenici izrazili potrebu odnose se na individualni i grupni rad s korisnicima, razvoj vještina za vlastito upravljanje karijerom kod korisnika, pružanje informacija korisnicima o mogućnostima unutar sustava visokog obrazovanja te na tržištu rada, razvoj poslovnog modela jedinica za profesionalno usmjeravanje, modele uspostave suradnje s dionicima iz sustava obrazovanja i gospodarstva te drugo. Iskazana je, također, i potreba za produblivanjem partnerskih odnosa s drugim dionicima u sustavu radi razmjene dobrih praksi s drugim visokim učilištima u Hrvatskoj i inozemstvu.

Visoka učilišta koja su prepoznala potrebu za razvojem jedinica za profesionalno usmjeravanje važno je ohrabriti u njihovim nastojanjima te im pružiti podršku putem:

- a) kreiranja mreže savjetnika za profesionalno usmjeravanje na visokim učilištima
- b) pružanja sustavnih i ciljanih edukacija za razvoj kompetencija savjetnika
- c) formiranja baze znanja radi unapređenja radnih aktivnosti i poticanja suradnje na zajedničkim projektima centara za profesionalno usmjeravanje.